

[Pradžia](#) > ... > [Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas](#) > [Santuokos Ir Registruotos Partnerystės Turtiniai Klausimai](#) [Sutuoktinių Turto Teisinis Režimas](#) > [Latvia](#)

Sutuoktinių turto teisinis režimas

 Latvija

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Latvijoje sutuoktinių turto teisiniai režimai reglamentuojami Latvijos civilinio kodekso (lat. *Civillikums*) Pirmos dalies „Šeimos teisė“ 4 poskyrio („Sutuoktinių turto teisinis režimas“) I skirsnyje (Įstatymu nustatyti sutuoktinių turto teisiniai režimai), konkrečiai – Kodekso 89–110 straipsniuose.

Kiekvienas sutuoktinis išlaiko jam iki santuokos priklausiusį turtą ir turtą, kurį jis įgyja santuokos laikotarpiu kaip savo atskirą turtą. Viskas, ką sutuoktiniai santuokos laikotarpiu įgyja kartu arba vienas iš jų įgyja atskirai, tačiau naudodamasis abiejų sutuoktinių lėšomis arba padedamas kito sutuoktinio, yra bendras abiejų sutuoktinių turtas; kilus abejonių, daroma prielaida, kad atitinkamas turtas lygomis dalimis priklauso abiem sutuoktiniams.

Kol trunka santuoka, kiekvienas sutuoktinis turi teisę valdyti visą savo asmeninį turtą – tiek iki santuokos nuosavybės teise turėtą, tiek santuokos laikotarpiu įgytą turtą – ir juo naudotis. Bendrą sutuoktinių turtą sutuoktiniai valdo ir juo disponuoja kartu, tačiau, abiem sutuoktiniams sutarus, tą turtą gali atskirai valdyti ir vienas iš jų. Tam, kad vienas sutuoktinis galėtų tokiu turtu disponuoti, jam reikalingas kito sutuoktinio sutikimas.

Kiekvieno sutuoktinio atskiro turto kategorijai priklauso šis turtas:

1. turtas, kurį sutuoktinis nuosavybės teise turėjo iki santuokos, arba turtas, kurį sutuoktiniai sutartyje numatė kaip atskirą turtą;
2. daiktai, tinkami tik vieno sutuoktinio asmeniniam naudojimui arba reikalingi nepriklausomam darbui;
3. santuokos laikotarpiu vieno sutuoktinio neatlygintinai įgytas turtas;
4. pajamos iš sutuoktinio atskiro turto, kurios neperduodamos šeimos poreikiams ir bendro namų ūkio poreikiams tenkinti;
5. turtas, kuriuo pakeičiamas 1–4 dalyse nurodytas turtas.

Prievolė įrodyti, kad tam tikras konkretus turtas yra atskiras, tenka tai teigiančiam sutuoktiniui. Faktas, kad nekilnojamasis turtas yra atskiras vieno sutuoktinio turtas, įregistruojamas Žemės registre.

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Sutuoktiniai savo turtines teises gali nustatyti, pakeisti arba nutraukti iki santuokos arba santuokos laikotarpiu sudaromu susitarimu dėl sutuoktinių turto.

Susitarimo dėl sutuoktinių turto šalys vietoje įstatymu nustatyto sutuoktinių turto teisinio režimo (Civilinio kodekso 89 straipsnis ir tolesni straipsniai) gali taikyti visiško sutuoktinių turto atskirumo režimą (Civilinio kodekso 117 straipsnis ir tolesni straipsniai) arba nustatyti visiško sutuoktinių turto bendrumo režimą (124 straipsnis ir tolesni straipsniai).

Jeigu susitarime dėl sutuoktinių turto nustatytas visiško sutuoktinių turto bendrumo režimas, iki santuokos kiekvienam sutuoktiniui priklausęs turtas ir santuokos laikotarpiu kiekvieno sutuoktinio įgytas turtas sujungiamas į vieną visumą, kuri santuokos laikotarpiu atskiromis dalimis nepriklauso nė vienam sutuoktiniui. Susitarime dėl sutuoktinių turto, kuriame nustatomas visiško sutuoktinių turto bendrumo režimas, sutuoktiniai susitaria, kuris iš jų bus režimo valdytojas (vyras, žmona arba abu kartu). Jeigu režimo valdytojas yra vienas iš sutuoktinių, tas sutuoktinis, laikydamasis 128 straipsnyje nustatytų apribojimų, gali naudotis turtu neatsiskaitydamas dėl jo ir disponuoti juo savo vardu ir tas sutuoktinis turi pareigą padengti šeimos pragyvenimo išlaidas ir bendro namų ūkio išlaidas.

Jeigu susitarime dėl sutuoktinių turto įtvirtintas visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas, kiekvienam sutuoktiniui priklauso tik tas turtas, kuris priklausė jam atskirai iki santuokos, tačiau jis taip pat gali įgyti turtą asmeniškai, nepriklausomai nuo kito sutuoktinio, juo naudotis ir disponuoti.

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Sutuoktinis gali perduoti savo turtą arba jam tenkančią bendro sutuoktinių turto dalį valdyti kitam sutuoktiniui, o šis privalo išlaikyti ir saugoti tą turtą visomis turimomis priemonėmis. Jeigu bendras nekilnojamasis sutuoktinių turtas įregistruojamas Žemės registre vieno sutuoktinio vardu, daroma prielaida, kad kitas sutuoktinis perdavė jam tenkančią to turto dalį valdyti tam sutuoktiniui, kurio vardu jis įregistruojamas.

Sutuoktinis, valdantis pastatus, priklausančius kitam sutuoktiniui, turi ne tik atlikti reikiamus remonto darbus, bet ir gerinti pastatų vertę, kiek tai leidžia kito sutuoktinio turto duodamos pajamos.

Vieno sutuoktinio nekilnojamąjį turtą kitas sutuoktinis gali išnuomoti trejų metų neviršijančiam laikotarpiui ir to susitarimo nereikia įregistruoti Žemės registre. Norėdamas disponuoti savo administruojamais kito sutuoktinio turtui priklausančiais daiktais, kai disponavimas viršija įprastas valdymo ribas, turtą administruojantis sutuoktinis turi gauti kito sutuoktinio sutikimą.

Abu sutuoktiniai turi pareigą iš bendro sutuoktinių turto padengti šeimos išlaidas ir bendro namų ūkio išlaidas. Jeigu bendro sutuoktinių turto nepakanka šeimai išlaikyti, kiekvienas sutuoktinis gali reikalauti, kad kitas sutuoktinis pagal atskirą savo finansinę padėtį prisidėtų prie šeimos išlaidų ir bendro namų ūkio išlaidų padengimo. Jeigu sutuoktiniai gyvena atskirai, vienas sutuoktinis prirėkęs gali pareikalauti, kad kitas sutuoktinis jam suteiktų lėšų, atitinkančių kito sutuoktinio finansinę padėtį, kad būtų užtikrintas lėšų pareikalavusio sutuoktinio ankstesnis gerovės lygis.

Santuokos proga tėvų, giminaičio ar kitų asmenų moteriai suteiktas kraitis yra žmonos turtas, net jeigu jis perduodamas vyrui.

Toliau nurodytas turtas laikomas sutuoktinio asmeniniu turtu:

1. iki santuokos dienos sutuoktiniams jau priklausęs turtas;
2. po santuokos sudarymo dienos kaip dovana arba palikimas gautas turtas;
3. tik asmeniniam kiekvieno sutuoktinio naudojimui skirtas turtas;
4. turtas, reikalingas sutuoktiniui, kad jis galėtų verstis savo profesija;
5. turtas, gautas kaip kompensacija už žalą, taip pat pensija, susijusi su daliniu arba visišku darbingumo netekimu;
6. turtas, įgytas perleidus arba pakeitus asmeninį turtą, jeigu tai konkrečiai nurodoma įgijimo metu.

Be to, toliau nurodytas turtas priklauso bendram sutuoktinių turtui:

1. kiekvieno sutuoktinio uždirbtas, gautas ir iki visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo panaikinimo neišleistas pelnas;
2. kiekvieno sutuoktinio atskiros veiklos pajamos, jeigu jos neišleidžiamos iki visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo panaikinimo dienos;
3. po santuokos sudarymo dienos įsteigti ir sutuoktinių bendrai valdomi verslo subjektai.

Bendro sutuoktinių turto valdymas ir atstovavimas teismo procese dėl su bendru turtu susijusių veiksmų yra kiekvieno sutuoktinio atskira pareiga, o už nekasdienio valdymo veiksmus sutuoktiniai yra atsakingi kartu.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Teisiniai turtiniai santykiai tarp sutuoktinių nutrūksta:

1. sutuoktinių susitarimo pagrindu;
2. vienam sutuoktiniui mirus;
3. santuokos nutraukimo atveju arba santuokai toliau galiojant, vieno iš sutuoktinių prašymu, jeigu kito sutuoktinio skolos viršija jo atskiro turto vertę arba jeigu dėl jo veiksmų turtas gali gerokai sumažėti arba būti išsekvotas.

Dalijant bendrą sutuoktinių turtą, atsižvelgiama į visą sutuoktinių turtą, nepriskirtą atskiram vieno iš sutuoktinių turtui, t. y. į kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą su visais priklausiniais, taip pat į sutuoktinių reikalavimus ir įsipareigojimus.

Bendras sutuoktinių turtas dalijamas pagal bendrąsias nuostatas, kuriomis grindžiamos turto dalijimo procedūros (731 straipsnis ir tolesni straipsniai).

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Jeigu teisiniai turtiniai sutuoktinių santykiai nutrūksta mirus vienam sutuoktiniui, tada, kai atskiriama pergyvenusio sutuoktinio dalis, mirusio sutuoktinio dalis pereina jo įpėdiniams.

Pergyvenęs sutuoktinis tampa mirusio sutuoktinio paveldėtoju neatsižvelgiant į santuokos laikotarpį tarp sutuoktinių galiojusių turtinių santykių formą.

Sutuoktinis gauna vaiko dalies dydžio dalį, jeigu ketinimą paveldėti išreiškusių vaikų yra mažiau negu keturi, tačiau ketvirtadalį, jeigu ketinimą paveldėti išreiškusių vaikų yra keturi arba daugiau.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Pagal bendrąsias teisės normas jurisdikcija priklauso teisminėms institucijoms.

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Sutuoktiniai privalo vykdyti savo kartu priimtus įsipareigojimus tenkinti šeimos poreikius arba bendro namų ūkio poreikius iš bendro turto ir kiekvienas iš savo atskiro turto, jeigu bendro turto nepakanka.

Sutuoktinis privalo vykdyti savo atskirai priimtus įsipareigojimus tenkinti šeimos poreikius arba bendro namų ūkio poreikius iš savo turto, jeigu bendro sutuoktinių turto nepakanka. Kitas sutuoktinis privalo tenkinti šiuos įsipareigojimus iš savo turto tik tuo atveju, jeigu pagal jo įsipareigojimą gautas atlygis buvo sunaudotas šeimos poreikiams arba bendro namų ūkio poreikiams tenkinti.

Sutuoktinis privalo vykdyti dėl neteisėtų savo veiksmų atsiradusius įsipareigojimus pirmiausia iš savo atskiro turto, o jeigu šio turto nepakanka – iš jam tenkančios bendro sutuoktinių turto dalies.

Sutuoktinis privalo vykdyti savo vardu arba be kito sutuoktinio sutikimo priimtus įsipareigojimus pirmiausia iš savo atskiro turto, o jeigu šio turto nepakanka – iš jam tenkančios bendro sutuoktinių turto dalies.

Vieno sutuoktinio turtas nenaudojamas kito sutuoktinio įsipareigojimams tenkinti. Jeigu už vieno sutuoktinio skolas pradedamas išieškojimo iš kito sutuoktinio atskiro turto procesas, kitas sutuoktinis gali prašyti, kad iš tokio turto nebūtų išieškoma. Jeigu už vieno sutuoktinio skolas pradedamas išieškojimo iš sutuoktinių bendro turto procesas, kitas sutuoktinis gali prašyti, kad turtas būtų padalytas ir iš jo dalies nebūtų išieškoma.

Sutuoktinių turto padalijimas neatima teisių iš sutuoktinių kreditorių. Trečiųjų šalių įgytos teisės lieka galioti.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Jeigu santuokos laikotarpiu sutuoktinių bendras turtas padalijamas, jų turtiniams santykiams taikomos nuostatos, kuriomis įtvirtinamas visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas (117 straipsnis ir tolesni straipsniai).

Jeigu susitarime dėl sutuoktinių turto įtvirtintas visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas, kiekvienam sutuoktiniui priklauso tik tas turtas, kuris priklausė jam atskirai iki santuokos, tačiau jis taip pat gali įgyti turtą asmeniškai, nepriklausomai nuo kito sutuoktinio, juo naudotis ir disponuoti.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Kad susitarimai dėl sutuoktinių turto turėtų privalomą poveikį trečiųjų šalių atžvilgiu, jie turi būti įregistruoti Sutuoktinių turto režimų registre, o nekilnojamojo turto atveju – ir Žemės registre.

Prievolė įrodyti, kad tam tikras konkretus turtas yra atskiras, tenka tai teigiančiam sutuoktiniui. Faktas, kad nekilnojamas turtas yra atskiras vieno sutuoktinio turtas, įregistruojamas Žemės registre.

Faktas, kad nekilnojamas turtas yra bendras sutuoktinių turtas, įregistruojamas Žemės registre. Kiekvienas sutuoktinis gali prašyti, kad turtinės teisės, kurioms taikomas visiško sutuoktinių turto bendrumo režimas, į Žemės registrą būtų įregistruojamos abiejų sutuoktinių vardu.

Jeigu santuokos laikotarpiu sutuoktinių bendras turtas padalijamas, jų turtiniams santykiams taikomos nuostatos, kuriomis įtvirtinamas visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas. Sutartys ir teismo sprendimai privalomą poveikį trečiųjų šalių atžvilgiu įgyja po to, kai jie įregistruojami Sutuoktinių turto režimų registre arba, nekilnojamojo turto atveju – Žemės registre.

Sutuoktinių turto režimų registro įrašų išrašai nedelsiant skelbiami oficialiajame leidinyje susipažinti, o pastabos dėl nekilnojamojo turto perduodamos Žemės registro tarnybai, kad būtų įtrauktos į Žemės registrą.

■ Paskutinis naujinimas: 25/06/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.